
Рень Л. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри соціальної роботи та
освітніх і педагогічних наук
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г.
Шевченка (м. Чернігів, Україна)

Махоткіна Л. Б.

кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри соціальної роботи та
освітніх і педагогічних наук
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г.
Шевченка (м. Чернігів, Україна)

ПАРТНЕРСТВО У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ

Соціономічні (помічні) професії в своїй основі мають взаємодію у сфері «людина-людина». На думку С. Гвоздів [1], соціономічні професії асоціюються з вивченням і поясненням соціальних стосунків, соціального розвитку суспільства, впливом на соціальні процеси на різних рівнях соціальної взаємодії.

Допомагаючи іншим, такому фахівцеві слід проявляти ініціативність, прогностичність, соціальну активність. Саме завдяки соціальній активності майбутні фахівці соціальної роботи, соціальні педагоги, психологи можуть перетворювати соціальні умови життєдіяльності своїх клієнтів, надавати їм підтримку.

На думку О. Безпалько [2, с.81], соціальна активність – це характеристика способу життєдіяльності соціального суб'єкта (індивіда, групи), що фіксує свідому спрямованість його діяльності та поведінки на зміну соціального середовища, умов, інститутів відповідно до назрілих потреб, інтересів, цілей тощо; здатність людини здійснювати соціально значущі перетворення, ініціювати зміни у макро- і мікросередовищі; сукупність методів, процедур, спрямованих на зміну соціальних умов відповідно до потреб, інтересів, цілей та ідеалів особистості, на висунення й реалізацію соціальних інновацій, формування в собі необхідних соціальних якостей. Через соціальну активність реалізується діяльнісний потенціал суб'єкта, його культура, уміння, знання, потреби, інтереси, прагнення.

В умовах організаційного та ресурсного розмаїття сучасного світу для вирішення поставлених завдань з формування соціальної активності у майбутніх фахівців соціономічних професій необхідно налагодити взаємодію між потенційним партнерами. Партнерство передбачає об'єднання зусиль різних суб'єктів, злагоджені дії учасників у спільній справі.

У Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка кафедрою соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук спільно з громадською організацією «Центр профілактики «Вибір» було реалізовано проєкт адвокаційної діяльності «Студентський волонтерський клуб «Рука допомоги». Метою проєкту було створення умов для підвищення соціальної активності студентської молоді через

розробку положення при студентський волонтерський клуб при Навчально-науковому інституті психології та соціальної роботи.

Ініціатива підтримувалася Програмою розвитку ООН в Україні в рамках проєкту «Громадянське суспільство задля розвитку демократії та прав людини в Україні» за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії, що будується на основі досягнень попереднього проєкту «Демократизація та права людини в Україні» (2013-2016). Це загальнонаціональна 5-річна ініціатива, яка впроваджується з 1 квітня 2017 року до 31 березня 2022 року. Загальною метою цього проєкту Програми розвитку ООН є розвиток інституційної спроможності інститутів громадянського суспільства в регіоні у сферах демократії та прав людини задля посилення впливу на процеси реформ в країні через кращу координацію, мережеву співпрацю та задля посиленого внеску в розбудову інклюзивного, демократичного врядування на основі прав людини. Відповідно грантова програма підтримувала ініціативи, спрямовані на залучення молоді до процесу прийняття рішень у громаді та використовують практичні інструменти молодіжної роботи, засновані на правах людини, демократії участі, недискримінації, критичного мислення та медіаграмотності, сприяють участі молоді у волонтерській діяльності та просуванню волонтерства на місцевому і національному рівнях, пропонують реалістичні і продумані ініціативи в сфері громадянської активності молоді та шляхи їх адвокатування на рівні громади [3].

Проєкт «Рука допомоги» було реалізовано упродовж 26 липня – 30 листопада 2021 р., керуючись гаслом «для молоді, силою молоді, за участі молоді». У межах проєкту студентська молодь Навчально-наукового інституту психології та соціальної роботи ознайомила із засадами і принципами волонтерства, організаціями регіонального та всеукраїнського рівня, які залучають волонтерів, вивчила досвід діяльності студентських волонтерських осередків при закладах вищої освіти (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Київський університет імені Бориса Грінченка).

Важливим заходом для формування соціальної активності студентів було проведення триденного тренінгу:

1. Права людини та громадянина у фокусі фахівців допомагаючих професій.
2. Роль волонтерства у сучасному світі та у діяльності фахівців допомагаючих професій.
3. Мотивація волонтерської діяльності.

У процесі підготовки волонтерів був проведений тренінг з проєктного менеджменту, метою якого було сформувати в учасників розуміння, що таке соціальний проєкт, особливості його написання та реалізації. Волонтери мали можливість отримати знання щодо особливостей соціальних проєктів, їх відмінності від комерційних, розглянули життєвий цикл проєкту. Шляхом роботи в малих групах учасники навчилися правильно визначати цільову аудиторію, формулювати мету та завдання, даючи відповіді на основні питання «Що?», «Де?», «Коли?», «Для кого?», «Скільки?», «Навіщо?» та використовуючи метод SMART (конкретність, вимірюваність, досяжність, реалістичність, обмеженість у часі).

Систематичні зустрічі з адміністрацією Навчально-науково інституту психології та соціальної роботи, обговорення візії волонтерського осередку дали змогу

ініціативній групі студентів розробити «Положення про створення та організацію діяльності студентського волонтерського клубу «Volunteam», що було затверджене вченою радою Навчально-наукового інституту психології та соціальної роботи 26 жовтня 2021 р.

Відповідно до положення, студентський волонтерський клуб «Volunteam» – це осередок, створений студентами-волонтерами для волонтерів у межах Навчально-наукового інституту психології та соціальної роботи, до якого можуть бути залучені представники інших факультетів, задля реалізації творчих планів, системного волонтерства, це спільнота однодумців, яких об'єднує спільна мета. Метою студентського волонтерського клубу «Volunteam» є активна діяльність, волонтерська допомога в реалізації місій та завдань молодіжної політики університету, розвиток просоціальної поведінки, формування альтруїстичних цінностей серед сучасної молоді, залучення до діяльності фізичних та юридичних осіб, розвиток громадянської свідомості, формування лідерських якостей та особистісних компетентностей, посилення суспільної згуртованості серед студентів. Створений студентський волонтерський клуб функціонує на постійній основі, планує свою діяльність відповідно до запитів його учасників, заохочує учасників за системне волонтерство, рекомендує нарахування додаткових балів для активних студентів у стипендіальний рейтинг [4].

Отже, формування соціальної активності студентів соціономічних професій забезпечувалося завдяки їх участі в проєкті адвокаційної діяльності та безпосередній залученості до волонтерської діяльності. Завдяки партнерству Програми розвитку ООН в Україні за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії, кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Чернігівського обласного молодіжного центру, громадських організацій «Центр профілактики «Вибір», «Час для нас», «БУР», Всеукраїнського громадського центру «Волонтер», Української волонтерської служби, Освітнього дому з прав людини, БО «100% життя» поставлені цілі з формування соціальної активності студентської молоді соціономічних професій були досягнуті.

Література:

1. Гвоздй С. П. Підготовка майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей до безпеки життя і професійної діяльності як соціально-педагогічна проблема. *Педагогіка безпеки*. 2016. № 1. С. 40-47.

2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за ред. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с.

3. Конкурс проєктних пропозицій «Залучення молодих чоловіків та жінок до громадського життя на локальному рівні». URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/projects/civil-society-for-democracy-and-rights/call-for-proposals-civic-engagement-of-young-men-and-women-at-subnational-level.html>

4. Положення про створення та організацію діяльності студентського волонтерського клубу «Volunteam». URL: <https://drive.google.com/file/d/1RfGtrmlBdoRDgbbqXVWaOuPFhAq8eIW8c/view>
